

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B**

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 1099/2009

2009 m. rugsėjo 24 d.

dėl žuomų gyvūnų apsaugos

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 303, 2009 11 18, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625	L 95	1	2017 4 7
► <u>M2</u>	2018 m. gegužės 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/723	L 122	11	2018 5 17

pataisytas:

► **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 137, 2017 5 24, p. 40 (2017/625)

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 1099/2009**2009 m. rugsėjo 24 d.****dėl žudomų gyvūnų apsaugos****(Tekstas svarbus EEE)****I SKYRIUS****DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS***1 straipsnis***Dalykas ir taikymo sritis**

1. Šiame reglamente nustatomos gyvūnų, veisiamų ar laikomų maisto, vilnos, odos, kailio ar kitiems produktams gaminti, žudymo, taip pat gyvūnų žudymo naikinimo tikslu ir susijusių veiksmų taisyklės.

Tačiau žuvims taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai.

2. II skyrius, išskyrus 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, III skyrius ir IV skyrius, išskyrus 19 straipsnį, netaikomi vykdant priverstinį žudymą ne skerdykloje arba, jeigu dėl šių nuostatų taikymo kiltų tiesioginis ir didelis pavojus žmonių sveikatai ar saugai.

3. Šis reglamentas netaikomas:

a) kai gyvūnai žudomi:

- i) atliekant mokslinius eksperimentus, vykdomus prižiūrint kompetentingai institucijai;
- ii) medžiodant arba pramoginės žvejybos metu;
- iii) per kultūros ar sporto renginius;

b) naminiams paukščiams, triušiams ir kiškiams, kuriuos jų savininkas skerdzia ne skerdykloje asmeniniam vartojimui.

*2 straipsnis***Sąvokos**

Šio reglamento tikslais taikomos šios sąvokos:

- a) žudymas – tyčinis veiksmas, sukiantis gyvūno mirtį;
- b) susiję veiksmai – gyvūnų tvarkymo, laikymo aptvaruose, suvaržymo, svaiginimo ir kraujo nuleidimo veiksmai, vykdomi tokiomis sąlygomis ir toje vietoje, kurioje juos rengiamasi nužudyti;
- c) gyvūnas – stuburinis gyvūnas, išskyrus roplius ir varliagyvius;
- d) priverstinis žudymas – sužeistų ar ligomis, dėl kurių gyvūnas patiria didelį skausmą ar kančių, sergančių gyvūnų žudymas, jei nėra kitų praktinių galimybių jo skausmui ar kančioms numalšinti;

▼B

- e) laikymas aptvaruose – gyvūnų laikymas garduose, užtvarese, aptvertose teritorijose arba laukuose, susijęs su skerdykloje atliekamais veiksmais arba jų etapais;
- f) svaiginimas – tyčinis veiksmas, dėl kurio gyvūnas praranda sąmonę ir jautrumą, bet nepatiria skausmo, taip pat staigią mirtį sukkeliantis veiksmas;
- g) religinės apeigos – su gyvūnų skerdimu susiję veiksmai, vykdomi laikantis religinių papročių;
- h) kultūros ar sporto renginiai – renginiai, iš esmės ir daugiausia susiję su seniai nusistovėjusiomis kultūros tradicijomis, ar sporto renginiai, taip pat lenktynės ar kitokios rungtys, per kurias negaminama mėsos ar kitų gyvūninių produktų arba, palyginti su renginio mastu, tokių produktų pagaminama nedaug ir jie ekonominiu požiūriu nėra reikšmingi;
- i) standartinės veiklos procedūros – raštiškų instrukcijų, skirtų vienodam konkrečios funkcijos vykdymui ar standarto taikymui užtikrinti, rinkinys;
- j) skerdimas – žmonėms vartoti skirtų gyvūnų žudymas;
- k) skerdykla – įmonė, kurioje skerdziami sausumos gyvūnai ir kuriai taikomas Reglamentas (EB) Nr. 853/2004;
- l) ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo, vadovaujantis įmonei, vykdančiai gyvūnų žudymo ar bet kuriuos susijusius veiksmus, kuriems taikomas šis reglamentas;
- m) kailiniai gyvūnai – žinduoliai, daugiausia auginami kailiams, pavyzdžiui, audinės, šeškai, lapės, meškėnai, nutrijos ir šinšilos;
- n) naikinimas – gyvūnų žudymas visuomenės sveikatos, gyvūnų sveikatos, gyvūnų gerovės ar aplinkos apsaugos tikslais, vykdomas prižiūrint kompetentingai institucijai;
- o) naminiai paukščiai – ūkiniai paukščiai, taip pat paukščiai, nepriskiriami prie naminių paukščių, bet auginami ūkiuose kaip naminiai gyvūnai, išskyrus *Ratitae* genties paukščius;
- p) suvaržymas – procedūros, skirtos gyvūnų judesiams suvaržyti, taikymas nesukeliant jiems skausmo ar nerimo, kurių galima išvengti, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas juos veiksmingai apsvaiginti ir nužudyti;

▼ M1

- q) kompetentās iestādes – ir kompetentās iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas ►**C1** (ES) 2017/625 ◄⁽¹⁾ 3. panta 3) punktā;

▼ B

- r) stuburo smegenų perdūrimas – centrīnēs nervų sistemas audinio ir nugaros smegenų sudraskymas įkišant prailgintą virbą į kaukolės ertmę.

II SKYRIUS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI

3 straipsnis

Bendrieji žudymo ir susijusių veiksmų reikalavimai

1. Žudant gyvūnus ir atliekant susijusius veiksmus jiems nesukeliama skausmo, nerimo ar kančių, kurių galima išvengti.
2. Taikydami 1 dalį ūkio subjektai visų pirma imasi priemonių, užtikrinančių, kad:
 - a) gyvūnams būtų sudaromos patogios sąlygos ir užtikrinama apsauga, visų pirma jie būtų laikomi švarioje aplinkoje, esant tinkamai temperatūrai, ir užtikrinama, kad jie nekristų ar neslystų;
 - b) gyvūnai būtų apsaugoti nuo sužeidimų;
 - c) gyvūnai būtų ruošiami ir laikomi, atsižvelgiant į jų įprastinį elgesį;
 - d) gyvūnai nerodytų skausmo, baimės, kurių galima išvengti, požymių arba nesielgtų neįprastai;
 - e) gyvūnai nepatirtų kančių dėl to, kad yra pernelyg ilgai nešeriami ar negirdomi;
 - f) gyvūnai neturėtų sąveikos, kurios galima išvengti, su kitais gyvūnais, galinčiais pakenkti jų gerovei.
3. Žudymo ir susijusių veiksmų priemonės projektuojamos, konstruojamos, prižiūrimos ir eksploatuojamos taip, kad būtų užtikrinta, jog jos visus metus atitiktų 1 ir 2 dalyse nustatytus įpareigojimus numatytais priemonių naudojimo sąlygomis.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula ►**C1** (ES) 2017/625 ◄ (2017. gada 15. marts) par oficialajām kontrolēm un citām oficialajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK, 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontrolu regula) (►**C1** OL L 95, 2017 4 7, p. 1 ◄).

▼B*4 straipsnis***Svaiginimo metodai**

1. Gyvūnai žudomi tik apsvaiginus taikant I priede nurodytus metodus ir laikantis tame priede išdėstytų specialių reikalavimų dėl tų metodų. Gyvūnas išlaikomas be sąmonės ir nejautrus iki mirties.

Panaudojus I priede nurodytus metodus, kurie nesukelia staigios mirties (toliau – paprastojo apsvaiginimo metodai), po to kuo greičiau taikoma mirtį užtikrinanti procedūra, pavyzdžiui, kraujo nuleidimas, stuburo smegenų perdūrimas, nužudymas elektros srove arba ilgalaikės deguonies stokos užtikrinimas.

2. I priedas, atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą, gali būti iš dalies keičiamas remiantis EMST nuomone bei 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

Tačiau visais tokiais pakeitimais užtikrinamas gyvūnų gerovės lygis, kuris būtų bent lygiavertis lygiui, kuris užtikrinamas taikomais metodais.

3. Bendrijos gairės dėl I priede nustatytų metodų gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

4. Gyvūnų, kuriems taikomi tam tikri skerdimo metodai, būtini religiniams apeigoms atlikti, atveju 1 dalies reikalavimai netaikomi, jeigu skerdimas atliekamas skerdykloje.

*5 straipsnis***Svaiginimo patikrinimai**

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad už svaiginimą atsakingi asmenys ar kiti paskirti darbuotojai atliktų reguliarius patikrinimus, siekdami užtikrinti, kad nuo apsvaiginimo pabaigos iki mirties gyvūnai neturėtų jokių sąmonės ar jautrumo požymių.

Tikrinama pakankamai reprezentatyvi gyvūnų grupė, o patikrinimų dažnumas nustatomas, atsižvelgiant į ankstesnių patikrinimų rezultatus ir visus veiksnius, galinčius turėti įtakos apsvaiginimo veiksmingumui.

Kai patikrinimų rezultatai rodo, kad gyvūnas nėra tinkamai apsvaigintas, už svaiginimą atsakingi asmenys nedelsdami imasi tinkamų priemonių, kaip nurodyta pagal 6 straipsnio 2 dalį parengtose standartinėse veiklos procedūrose.

2. Kai taikant 4 straipsnio 4 dalį gyvūnai žudomi prieš tai jų neapsvaiginus, už skerdimą atsakingi asmenys atlieka sistemingus patikrinimus, kad užtikrintų, jog gyvūnai, prieš atpalaiduojant jų suvaržymą neturėtų jokių sąmonės ir jautrumo požymių, ir vykdant dorojimą ar plikymą neturėtų jokių gyvybės požymių.

▼B

3. Taikydami 1 ir 2 dalį ūkio subjektai gali taikyti patikrinimo procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.

4. Tam tikrais atvejais, siekiant atsižvelgti į tai, kad tam tikri svaiginimo metodai yra labai patikimi, ir remiantis EMST nuomone, 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimtos nuo 1 dalyje nustatytų reikalavimų leidžiančios nukrypti nuostatos.

*6 straipsnis***Standartinės veiklos procedūros**

1. Ūkio subjektai iš anksto planuoja gyvūnų žudymą bei susijusius veiksmus ir juos atlieka laikydamiesi standartinių veiklos procedūrų.

2. Ūkio subjektai parengia ir taiko minėtas standartinės veiklos procedūras, siekdami užtikrinti, kad žudymas ir susiję veiksmai būtų vykdomi laikantis 3 straipsnio 1 dalies.

Svaiginimo atveju standartinėse veiklos procedūrose:

- a) atsižvelgiama į gamintojų rekomendacijas;
- b) remiantis turimais moksliniais duomenimis nustatomi pagrindiniai visų taikomų svaiginimo metodų parametrai, išdėstyti I priedo I skyriuje, užtikrinant jų veiksmingumą svaiginti gyvūnus;
- c) nurodomos priemonės, kurių reikia imtis, kai 5 straipsnyje nurodyti patikrinimai rodo, kad gyvūnas nėra tinkamai apsvaigintas arba, skerdžiant gyvūnus pagal 4 straipsnio 4 dalį – kad gyvūnas vis dar turi gyvybės požymių.

3. Taikydamas šio straipsnio 2 dalį ūkio subjektas gali taikyti standartinės veiklos procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.

4. Ūkio subjektai standartinės veiklos procedūras pateikia kompetentingoms institucijoms jų prašymu.

*7 straipsnis***Kompetencija ir kompetencijos sertifikatas**

1. Žudymą ir susijusius veiksmus vykdo tik pakankamą kompetenciją tai daryti turintis asmenys, nesukeliant gyvūnams skausmo, nerimo ar kančių, kurių galima išvengti.

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad šiuos skerdimo veiksmus gali vykdyti tik asmenys, turintys šių veiksmų kompetencijos sertifikatus, kaip numatyta 21 straipsnyje, parodantys gebėjimą atlikti šiuos veiksmus pagal šiame reglamente nustatytas taisykles:

▼B

- a) gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;
- b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;
- c) gyvūnų svaiginimas;
- d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;
- e) gyvū gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;
- f) gyvū gyvūnų kraujo nuleidimas;
- g) skerdimas pagal 4 straipsnio 4 dalį.

3. Nepažeidžiant 1 dalyje nustatyto įpareigojimo, kailinių gyvūnų žudymas vykdomas dalyvaujant ir tiesiogiai prižiūrint asmeniui, turinčiam 21 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, išduotą visiems jam prižiūrint atliekamiems veiksams vykdyti. Ūkio subjektai, turintys kailinių gyvūnų ūkius, iš anksto praneša kompetentingai institucijai apie numatytą gyvūnų žudymą.

*8 straipsnis***Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimo instrukcijos**

Produktai, kuriais prekiaujama kaip suvaržymo ar svaiginimo įranga, arba kurie reklamuojami kaip tokia įranga, parduodami tik tuomet, jei kartu, siekiant užtikrinti optimalias gyvūnų gerovės sąlygas, teikiamos tinkamos jų naudojimo instrukcijos. Tas instrukcijas gamintojai taip pat viešai skelbia internete.

Tose instrukcijose visų pirma nurodoma:

- a) gyvūnų, kuriems skirta ši įranga, rūšys, kategorijos, kiekis ir (arba) svoris;
- b) rekomenduojami parametrai, atitinkantys įvairias naudojimo aplinkybes, taip pat I priedo I skyriuje nustatyti pagrindiniai parametrai;
- c) svaiginimo įrangos veiksmingumo aspektų, susijusių su šiame reglamente nustatytų taisyklių laikymusi, stebėsenos metodas;
- d) rekomendacijos dėl techninės priežiūros ir, jei būtina, svaiginimo įrangos kalibravimo.

*9 straipsnis***Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimas**

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad visą gyvūnams suvaržyti ar svaiginti naudojamą įrangą laikantis gamintojo instrukcijų techniškai prižiūrėtų ir tikrintų specialiai tam tikslui apmokyti asmenys.

Ūkio subjektai pildo techninės priežiūros registracijos žurnalą. Jie saugotą registracijos žurnalą ne mažiau kaip vienerius metus ir pateikia jį kompetentingai institucijai jos prašymu.

▼B

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad atliekant svaiginimo veiksmus svaiginimo vietoje būtų pasirūpinta atitinkama atsargine įranga, kuri būtų naudojama, jei pradžioje naudota svaiginimo įranga sugestų. Atsarginės įrangos naudojimo metodas gali skirtis nuo pradžioje naudotos įrangos naudojimo metodo.

3. Ūkio subjektai užtikrina, kad gyvūnams suvaržymo įranga, įskaitant galvos suvaržymo įrangą, nebūtų naudojama tol, kol už svaiginimą ar kraujo nuleidimą atsakingas asmuo nebus pasirengęs kuo greičiau apsvaiginti gyvūnus arba nuleisti jų kraują.

*10 straipsnis***Asmeninis vartojimas**

Skerdžiant gyvūnus, išskyrus naminius paukščius, triušius ir kiškius, ir atliekant susijusius veiksmus ne skerdykloje asmeniniam vartojimui, kai skerdimą vykdo savininkas ar savininko atsakomybe ir jo prižiūrimas asmuo, taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai.

Tačiau skerdžiant gyvūnus, išskyrus naminius paukščius, triušius, kiškius, kiaules, avis ir ožkas, ne skerdykloje asmeniniam vartojimui, kai skerdimą vykdo savininkas ar savininko atsakomybe ir jo prižiūrimas asmuo taip pat taikomi reikalavimai, išdėstyti 15 straipsnio 3 dalyje ir III priedo 1.8–1.11 bei 3.1 punktuose, bei tiek, kiek tai susiję su paprastuoju apsvaiginimu, 3.2 punkte.

*11 straipsnis***Naminių paukščių, triušių ir kiškių mažo kiekio tiesioginis tiekimas**

1. Skerdžiant naminius paukščius, triušius ir kiškius ūkyje siekiant tiesiogiai tiekti mažus mėsos kiekius iš gamintojo galutiniam vartotojui arba vietos mažmeninės prekybos įstaigoms, kurios tiesiogiai tiekia tokią mėsą galutiniam vartotojui kaip šviežią mėsą, taikomi tik 3 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai, jeigu ūkyje skerdziamų gyvūnų skaičius neviršija didžiausio gyvūnų skaičiaus, nustatyto 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

2. Skerdžiant tokius gyvūnus, kai jų skaičius viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą didžiausią skaičių, taikomi šio reglamento II ir III skyriuose nustatyti reikalavimai.

*12 straipsnis***Importas iš trečiųjų šalių**

Šio reglamento II ir III skyriuose nustatyti reikalavimai taikomi įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 854/2004 12 straipsnio 2 dalies a punktą.

Importuojant mėsą iš trečiųjų šalių pateikiamas tinkamumo maistui sertifikatas papildomas patvirtinimu, jog buvo įgyvendinti reikalavimai, kurie yra bent lygiaverčiai šio reglamento II ir III skyriuose nustatytiems reikalavimams.

▼B*13 straipsnis***Geros praktikos vadovų rengimas ir platinimas**

1. Valstybės narės skatina rengti ir platinti geros praktikos vadovus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos šio reglamento įgyvendinimui.
2. Tokius geros praktikos vadovus rengia ir platina ūkio subjektų organizacijos:
 - a) konsultuodamosi su nevyriausybinėmis organizacijomis, kompetentingų valdžios institucijų ir kitų suinteresuotų subjektų atstovais;
 - b) atsižvelgdamos į 20 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytas mokslines nuomones.
3. Kompetentinga institucija įvertina geros praktikos vadovus, kad užtikrintų, jog jie buvo parengti laikantis 2 dalies ir atitinka dabartines Bendrijos gaires.
4. Jei ūkio subjektų organizacijos geros praktikos vadovų nepateikia, kompetentinga institucija gali parengti ir paskelbti savo geros praktikos vadovus.
5. Valstybės narės perduoda Komisijai visus kompetentingų institucijų patvirtintus geros praktikos vadovus. Komisija sukuria ir tvarko tokių vadovų registracijos sistemą ir sudaro galimybę valstybėms narėms ja naudotis.

III SKYRIUS

PAPILDOMI SKERDYKLOMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

*14 straipsnis***Skerdyklų išplanavimas, konstrukcija ir įranga**

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad skerdyklų išplanavimas ir konstrukcija bei jose naudojama įranga atitiktų II priede nustatytas taisykles.
2. Taikydami šį reglamentą ūkio subjektai paprašius pateikia Reglamento (EB) Nr. 853/2004 4 straipsnyje nurodytai kompetentingai institucijai bent tokius duomenis apie visas skerdyklas:
 - a) didžiausią kiekvienoje skerdimo linijoje per valandą paskerdžiamų gyvūnų skaičių;
 - b) gyvūnų, kuriems galima naudoti turimą suvaržymo ar svaiginimo įrangą, kategorijas ir svorį;
 - c) didžiausią gyvūnų, kuriuos galima laikyti vieno aptvaro plote, skaičių.

Kompetentinga institucija tvirtindama skerdyklą įvertina subjekto pagal pirmą pastraipą pateiktą informaciją.

▼B

3. 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimamos:
 - a) leidžiančios nukrypti nuostatos dėl II priede nustatytų taisyklių, taikomų kilnojamosioms skerdykloms;
 - b) visi pakeitimai, kurie būtini siekiant patikslinti II priedą, atsižvelgiant į mokslo ir technikos pažangą.

Kol bus patvirtintos pirmos pastraipos a punkte nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos, valstybės narės gali nustatyti ar toliau taikyti kilnojamosioms skerdykloms taikomas nacionalines taisykles.

4. Šio straipsnio 2 dalies ir II priedo įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

*15 straipsnis***Skerdyklose atliekami paruošimo ir suvaržymo veiksmai**

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad būtų laikomasi III priede nustatytų skerdyklų veiklos taisyklių.
2. Ūkio subjektai užtikrina, kad visi pagal 4 straipsnio 4 dalį žudomi gyvūnai, prieš tai neapsvaiginti, būtų atskirai suvaržomi; atrajotojai suvaržomi mechaniškai.

Galvijų suvaržymo sistemos, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje, nenaudojamos, išskyrus pagal 4 straipsnio 4 dalį skerdziamų gyvūnų atveju ir su sąlyga, kad jose įrengiamas įtaisas, ribojantis gyvūno galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą, ir jas galima reguliuoti pagal gyvūno dydį.

3. Draudžiama taikyti šiuos suvaržymo metodus:
 - a) sąmonę turinčius gyvūnus kelti arba kabinti;
 - b) mechaninėmis priemonėmis veržti ar rišti gyvūnų kanopas ar kojas;
 - c) pažeisti stuburo smegenis, pvz., naudojant įvairius durklus;
 - d) siekiant imobilizuoti gyvūną naudoti elektros srovę, kuri jo neapsvaigina ar nenužudo valdomomis sąlygomis, visų pirma, elektros srovę, neveikiančią visų smegenų.

Tačiau a ir b punktai netaikomi naminiams paukščiams naudojamiems pančiams.

4. Atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą ir remiantis EMST nuomone, III priedas gali būti iš dalies keičiamas 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

5. III priede nustatytų taisyklių įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

▼B*16 straipsnis***Skerdyklose taikomos stebėsenos procedūros**

1. Laikydami 5 straipsnio ūkio subjektai parengia ir įgyvendina tinkamas stebėsenos procedūras skerdyklose.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytose stebėsenos procedūrose apibūdinama, kaip turi būti vykdomi 5 straipsnyje nurodyti patikrinimai, ir jų sudaro bent tokios sudėtinės dalys:
 - a) nurodomi už stebėsenos procedūrą atsakingų asmenų vardai ir pavardės;
 - b) apibrėžiami rodikliai, pagal kuriuos nustatomi svaiginamų gyvūnų sąmonės netekimo, sąmoningumo ar jauktumo požymiai, rodikliai, pagal kuriuos nustatomas pagal 4 straipsnio 4 dalį paskerstų gyvūnų gyvybės požymių nebuvimas;
 - c) nustatomi kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar rezultatai, kuriuos rodo b punkte nurodyti rodikliai, yra patenkinami;
 - d) nustatomos būtinos stebėsenos sąlygos ir (arba) laikas;
 - e) nurodomas kiekvienos kontrolinės grupės gyvūnų, kuriuos būtina tikrinti vykdant stebėseną, skaičius;
 - f) nustatomos tinkamos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad svaiginimo ar žudymo veiksmai būtų peržiūrimi, jei netenkinami c punkte nurodyti kriterijai, siekiant nustatyti visų trūkumų priežastis ir atitinkamai pakeisti veiksmų tvarką.
3. Ūkio subjektai parengia kiekvienos skerdimo linijos specialią stebėsenos procedūrą.
4. Nustatant patikrinimų dažnumą atsižvelgiama į pagrindinius rizikos veiksnius, pavyzdžiui, skerdžiamų gyvūnų rūšių ar dydžių, arba darbuotojų darbo tvarkos pakeitimus, siekiant užtikrinti labai patikimus rezultatus.
5. Taikydami šio straipsnio 1–4 dalis ūkio subjektai gali taikyti stebėsenos procedūras, apibūdintas 13 straipsnyje nurodytuose geros praktikos vadovuose.
6. Bendrijos gairės, susijusios su stebėsenos procedūromis skerdyklose, gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

*17 straipsnis***Gyvūnų gerovės pareigūnas**

1. Ūkio subjektai kiekvienoje skerdykloje skiria gyvūnų gerovės pareigūną, kuris padeda jiems užtikrinti, kad toje skerdykloje būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

▼B

2. Gyvūnų gerovės pareigūnas tiesiogiai pavaldus ūkio subjektui ir tiesiogiai jam atsiskaito su gyvūnų gerove susijusiais klausimais. Jis gali reikalauti, kad skerdyklų darbuotojai imtųsi visų veiksmų padėčiai ištaisyti, būtinų užtikrinti, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

3. Gyvūnų gerovės pareigūno atsakomybės sritys nustatomos standartinėse skerdyklų veiklos procedūrose ir apie jas pranešama visiems susijusiems darbuotojams.

4. Gyvūnų gerovės pareigūnas turi turėti 21 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, išduotą visiems skerdykloje atliekamiems veiksams, už kuriuos jis yra atsakingas, vykdyti.

5. Gyvūnų gerovės pareigūnas registruoja veiksmus, kurių imtasi gyvūnų gerovei pagerinti skerdykloje, kurioje jis vykdo savo užduotis. Registracijos žurnalas saugomas ne mažiau kaip vienerius metus ir pateikiamas kompetentingai institucijai jai paprašius.

6. 1–5 dalys netaikomos skerdykloms, kuriose paskerdžiama mažiau kaip 1 000 žinduolių gyvulių vienetų arba 150 000 paukščių ar triušių per metus.

Pirmoje pastraipoje „gyvulių vienetas“ – standartinis matavimo vienetas, kurį naudojant galima kaupti duomenis apie įvairių rūšių gyvulius, kad būtų galima juos palyginti.

Taikydamos pirmą pastraipą valstybės narės naudoja tokį perskaičiavimo santykį:

- a) suaugę galvijai, kaip apibrėžta 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1234/2007, nustatančiame bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras BRO reglamentas)⁽¹⁾, ir *equidae*: 1 gyvulių vieneto;
- b) kiti galvijai: 0,50 gyvulių vieneto;
- c) kiaulės, kurių gyvasis svoris didesnis kaip 100 kg: 0,20 gyvulių vieneto;
- d) kitos kiaulės: 0,15 gyvulių vieneto;
- e) avys ir ožkos: 0,10 gyvulių vieneto;
- f) ėriukai, ožkiukai ir paršiukai, kurių gyvasis svoris mažesnis kaip 15 kg: 0,05 gyvulių vieneto.

IV SKYRIUS

NAIKINIMAS IR PRIVERSTINIS ŽUDYMAS

18 straipsnis

Naikinimas

1. Už naikinimo veiksmus atsakinga kompetentinga institucija prieš pradėdama naikinimą parengia veiksmų planą, kuriuo užtikrinama, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

⁽¹⁾ OL L 299, 2007 11 16, p. 1.

▼B

Visų pirma neatidėliotųjų priemonių planuose, būtinuose pagal gyvūnų sveikatos srities Bendrijos teisę, nurodomi svaiginimo ir žudymo metodai, kuriuos planuojama taikyti, ir atitinkamos standartinės veiklos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių, remiantis neatidėliotųjų priemonių planuose numatyta prielaida dėl įtariamų protrūkių dydžio ir vietos.

2. Kompetentinga institucija:

- a) užtikrina, kad šie veiksmai būtų atliekami pagal 1 dalyje nurodytą veiksmų planą;
- b) imasi visų tinkamų veiksmų gyvūnų gerovei apsaugoti geriausiomis galimomis sąlygomis.

3. Taikydama šį straipsnį ir išimtinėmis aplinkybėmis kompetentinga institucija gali leisti taikyti nuo vienos ar kelių šio reglamento nuostatų leidžiančias nukrypti nuostatas, jei ji mano, kad šių nuostatų laikymasis gali daryti poveikį žmonių sveikatai arba labai sulėtinti ligos likvidavimą.

4. Iki kiekvienų metų birželio 30 d. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija perduoda Komisijai per ankstesnius metus atliktų naikinimo veiksmų ataskaitą ir ją viešai paskelbia internete.

Šioje ataskaitoje visų pirma nurodoma kiekvieno naikinimo veiksmo atveju:

- a) naikinimo priežastys;
- b) nužudytų gyvūnų skaičius ir rūšys;
- c) taikyti svaiginimo ir žudymo metodai;
- d) patirti sunkumai ir tam tikrais atvejais priemonės, kurių imtasi atitinkamų gyvūnų kančioms malšinti ar mažinti;
- e) visos leidžiančios nukrypti nuostatos, priimtos pagal 3 dalį.

5. Naikinimo veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo Bendrijos gairės gali būti priimamos 22 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

6. Atitinkamais atvejais, siekiant atsižvelgti į ADNS surinktą informaciją, 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka gali būti priimta nuostata, leidžianti nukrypti nuo šio straipsnio 4 dalyje nustatyto įpareigojimo pateikti ataskaitą.

*19 straipsnis***Priverstinis žudymas**

Jei vykdomas priverstinis žudymas, atitinkamus gyvūnus laikantis asmuo imasi visų būtinų priemonių gyvūnams kuo greičiau nužudyti.

V SKYRIUS

KOMPETENTINGA INSTITUCIJA

*20 straipsnis***Mokslinė parama**

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kompetentingų institucijų prašymu joms padėti būtų suteikta pakankama nepriklausoma mokslinė parama, teikiant:

- a) mokslinę ir techninę pagalbą, susijusią su skerdyklų, kaip nurodyta 14 straipsnio 2 dalyje, ir naujų svaiginimo metodų rengimu;
- b) mokslines nuomones apie gamintojų pateiktas instrukcijas dėl suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimo bei techninės priežiūros;
- c) mokslines nuomones apie geros praktikos vadovus, parengtus jos teritorijoje pagal šį reglamentą;
- d) rekomendacijas pagal šį reglamentą, visų pirma susijusias su patikrinimais ir auditu;
- e) nuomones apie atskirų įstaigų bei padalinių pajėgumus ir tinkamumą įvykdyti 21 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

2. Mokslinė parama gali būti teikiama naudojantis tinklu, jeigu visos 1 dalyje išvardytos užduotys vykdomos visų susijusių rūšių veiklos atitinkamose valstybėse narėse atžvilgiu.

Šiuo tikslu kiekviena valstybė narė nurodo bendrą kontaktinį punktą, o informaciją apie jį viešai paskelbia internete. Toks kontaktinis punktas atsako už tai, kad su analogiškais kontaktiniais punktais ir Komisija būtų keičiamasi techniniais bei moksliniais duomenimis ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su šio reglamento įgyvendinimu.

*21 straipsnis***Kompetencijos sertifikatas**

1. Taikydamos 7 straipsnį valstybės narės skiria kompetentingą instituciją, atsakingą už:

- a) užtikrinimą, kad būtų organizuojami mokymo kursai žudymo ir susijusiose veiksmuose dalyvaujantiems darbuotojams;
- b) atitinkamų kompetencijos sertifikatų išdavimą nešališką baigiamąjį egzaminą išlaikiusiems darbuotojams; per egzaminą tikrinami dalykai turi būti susiję su atitinkamų gyvūnų kategorijomis, 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais veiksmais ir IV priede nurodytais dalykais;
- c) a punkte nurodytų mokymo kursų programų ir b punkte nurodyto egzamino turinio bei sąlygų tvirtinimą.

▼ B

2. Kompetentinga institucija gali perduoti atskirai įstaigai ar padaliniiui įgaliojimą rengti baigiamąjį egzaminą ir išduoti kompetencijos sertifikatus:

- a) turintiems reikiamos kompetencijos, darbuotojų ir įrangą;
- b) nepriklausomiems ir neturintiems interesų konfliktų dėl galutinio egzamino ir kompetencijos sertifikatų išdavimo.

Kompetentinga institucija taip pat gali perduoti atskirai įstaigai ar padaliniiui, turintiems tai atlikti reikiamas žinias, personalą ir įrangą, įgaliojimą rengti mokymo kursus.

Kompetentinga institucija viešai internete paskelbia išsamią informaciją apie įstaigas ir padalinius, kuriems buvo perduotos tokios užduotys.

3. Kompetencijos sertifikatuose nurodoma, kokioms gyvūnų kategorijoms, įrangos tipui ir 7 straipsnio 2 ar 3 dalyse išvardytiems veiksams galioja šis sertifikatas.

4. Valstybės narės pripažįsta kitoje valstybėje narėje išduotus kompetencijos sertifikatus.

5. Kompetentinga institucija gali išduoti laikinus kompetencijos sertifikatus, jeigu:

- a) pareiškėjas yra užregistruotas viename iš 1 dalies a punkte nurodytų mokymo kursų;
- b) pareiškėjas dirbs dalyvaujant ir tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui, kuris turi kompetencijos sertifikatą, išduotą konkrečiai veiklai, kuri bus vykdoma;
- c) laikinas sertifikatas galioja ne ilgiau kaip tris mėnesius; ir
- d) pareiškėjas raštu pateikia pareiškimą, kuriame nurodoma, kad jam anksčiau nebuvo išduotas kitas laikinas tokios pat įgaliojimų apimties kompetencijos sertifikatas arba kompetentingai institucijai įrodo, kad jis negalėjo laikyti galutinio egzamino.

6. Nedarant poveikio teisminės institucijos ar kompetentingos institucijos sprendimui, kuriuo draudžiama gyvūnų priežiūra, kompetencijos sertifikatai, įskaitant laikinus kompetencijos sertifikatus, išduodami tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas pateikia pareiškimą raštu, kuriame nurodoma, kad jis per trejus metus iki prašymo išduoti tokį sertifikatą pateikimo datos nebuvo rimtai pažeidęs gyvūnų apsaugos srities Bendrijos teisės ir (arba) nacionalinės teisės.

7. Valstybės narės gali pripažinti kitais tikslais suteiktas kvalifikacijas lygiavertėmis kompetencijos sertifikatams pagal šį reglamentą, jei jų suteikimo sąlygos lygiavertės šiame straipsnyje nustatytoms sąlygoms. Kompetentinga institucija viešai paskelbia internete ir nuolat atnaujinama kvalifikacijų, kurios pripažįstamos lygiavertėmis kompetencijos sertifikatui, sąrašą.

▼B

8. Bendrijos gairės dėl šio straipsnio 1 dalies taikymo gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

VI SKYRIUS

NUOSTATŲ NESILAIKYMAS, SANKCIJOS IR ĮGYVENDINIMO
ĮGALIOJIMAI**▼M1****▼B***23 straipsnis***Sankcijos**

Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikytinų pažeidus šį reglamentą, ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės ne vėliau kaip 2013 m. sausio 1 d. praneša Komisijai apie šias nuostatas ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

*24 straipsnis***Įgyvendinimo taisyklės**

Išsamios šio reglamento įgyvendinimo taisyklės gali būti priimamos 25 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

*25 straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda Reglamento (EB) Nr. 178/2002 58 straipsniu įsteigtas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas.
2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje numatytas laikotarpis – trys mėnesiai.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

*26 straipsnis***Griežtesnės nacionalinės taisyklės**

1. Šiuo reglamentu neužkertama galimybė valstybėms narėms išlaikyti reglamento įsigaliojimo metu galiojančias nacionalines taisykles, skirtas užtikrinti aukštesnius žuodžių gyvūnų apsaugos standartus.

Valstybės narės anksčiau nei 2013 m. sausio 1 d. praneša Komisijai apie tokias nacionalines taisykles. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes nares.

▼B

2. Valstybės narės gali patvirtinti nacionalines taisykles, kuriomis siekiama nustatyti aukštesnius žuomų gyvūnų apsaugos standartus, nei nustatyti šiose srityse:

- a) gyvūnų žudymo ne skerdyklose ir susijusių operacijų;
- b) ūkiuose auginamų medžiojamųjų gyvūnų, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 1.6 punkte, įskaitant šiaurės elnius, skerdimo ir susijusių operacijų;
- c) skerdimo ir susijusių operacijų pagal 4 straipsnio 4 dalį.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie tokias nacionalines taisykles. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes narės.

3. Jeigu remdamasi naujausiais moksliniais duomenimis valstybė narė mano, kad būtina imtis priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti aukštesnius žuomų gyvūnų apsaugos standartus, susijusius su I priede nurodytais svaiginimo metodais, ji praneša Komisijai apie tas numatomas priemones. Komisija apie šias taisykles informuoja kitas valstybes narės.

Komisija per 1 mėnesį nuo pranešimo gavimo pateikia šias priemones svarstyti 25 straipsnio 1 dalyje nurodytam Komitetui ir, remdamasi EMST nuomone, pateikta 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, patvirtina arba atmeta atitinkamas nacionalines priemones.

Jeigu Komisija mano tinkama, ji, remdamasi patvirtintomis nacionalinėmis priemonėmis, pagal 4 straipsnio 2 dalį gali pasiūlyti I priedo pakeitimus.

4. Tačiau valstybė narė neturi uždrausti arba trukdyti išleisti į apyvarčią savo teritorijoje gyvūninės kilmės produktų, pagamintų iš kitoje valstybėje narėje nužudytų gyvūnų, remdamasi tuo, kad atitinkami gyvūnai buvo nužudyti ne pagal jos nacionalines taisykles, kuriomis siekiama nustatyti aukštesnius žuomų gyvūnų apsaugos standartus.

27 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galimybių, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės aspektus ir į socialinį, ekonominį bei aplinkosauginį poveikį, nustatyti tam tikrus reikalavimus dėl žuomų žuvų apsaugos. Kartu su šia ataskaita prireikus pateikiami pasiūlymai dėl teisės aktų, iš dalies keičiančių šį reglamentą įtraukiant specialias taisykles, reglamentuojančias žuomų žuvų apsaugą.

Kol bus patvirtintos šios priemonės, valstybės narės gali toliau taikyti ar priimti nacionalines taisykles, reglamentuojančias skerdžiamų ar žuomų žuvų apsaugą, ir informuoja apie tai Komisiją.

2. Ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galvijų suvaržymo sistemų, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje. Ši ataskaita grindžiama mokslinio tyrimo, kuriuo šios sistemos lyginamos su sistemomis, kuriomis galvijai išlaikomi tiesioje padėtyje, rezultatais; joje atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektus ir į socialinį,

▼B

ekonominį bei aplinkosauginį poveikį, įskaitant tokių sistemų priimtinumą religinėms bendruomenėms ir operatorių saugą. Kartu su šia ataskaita prireikus pateikiami pasiūlymai dėl teisės aktų, iš dalies keičiančių šio reglamento nuostatas, susijusias su galvijų suvaržymo sistemomis, kuriomis jie suvaržomi juos apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje.

3. Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 8 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl įvairių taikomų naminių paukščių svaiginimo metodų, visų pirma naminių paukščių svaiginimo grupėmis vandens voniose, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės aspektus, taip pat į socialinį, ekonominį bei aplinkosauginį poveikį.

*28 straipsnis***Panaikinimas**

1. Direktyva 93/119/EEB panaikinama.

Tačiau įgyvendinant šio reglamento 29 straipsnio 1 dalį toliau taikomos šios Direktyvos 93/119/EEB nuostatos:

- a) A priedo:
 - i) I skirsnio 1 dalis;
 - ii) II skirsnio 1 dalis, 3 dalies antras sakinytis ir 6, 7, 8 dalys bei 9 dalies pirmas sakinytis;
- b) C priedo 3.A.2 dalis, 3.B.1 dalies pirma pastraipa, 3.B.2, 3.B.4 dalys ir II skirsnio 4.2 bei 4.3 dalys.

2. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

*29 straipsnis***Pereinamojo laikotarpio nuostatos**

1. Iki 2019 m. gruodžio 8 d. 14 straipsnio 1 dalis taikoma tik naujoms skerdykloms arba naujam išplanavimui, konstrukcijai ar įrangai, kuriems taikomos II priede nustatytos taisyklės ir kurie nebuvo pradėti eksploatuoti anksčiau nei 2013 m. sausio 1 d.

2. Iki 2015 m. gruodžio 8 d. valstybės narės gali priimti nuostatas, pagal kurias 21 straipsnyje nurodyti kompetencijos sertifikatai taikant supaprastintą procedūrą būtų išduodami asmenims, kurie įrodo, kad turi atitinkamą ir ne trumpesnę nei trejų metų profesinę patirtį.

*30 straipsnis***Įsigaliojimas**

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2013 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

I PRIEDAS

SVAIGINIMO METODŲ SĄRAŠAS IR SUSIJUSIOS SPECIFIKACIJOS

(kaip nurodyta 4 straipsnyje)

I SKYRIUS

Metodai

1 lentelė. Svaiginimo mechaninėmis priemonėmis metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai (šio priedo II skyrius)
1	Skverbiamasis strypinis prietaisas	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir strypo įsiskverbimo. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas. Pagal gyvūno dydį ir rūšį atitinkamas strypo greitis, prasiskverbimo ilgis ir skersmuo. Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo.	Netaikytina.
2	Neskverbiamasis strypinis prietaisas	Stiprus smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio, strypui neįsiskverbus. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Atrajotojai, naminiai paukščiai, triušiai ir kiškiai. Skerdimas – tik atrajotojų atveju Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai naminių paukščių, triušių ir kiškių atžvilgiu.	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas. Pagal gyvūno dydį ir rūšį atitinkamas strypo greitis, skersmuo ir forma. Naudojamo užtaiso galingumas Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo.	1 punktas.
3	Šaunamieji ginklai, užtaisomi šoviniais	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir vieno ar kelių šovinių įsiskverbimo.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Nusitaikymas. Užtaiso galingumas ir kalibras. Šovinio rūšis	Netaikytina.
4	Maceravimas	Staigus viso gyvūno sutraiškymas.	Paukščių jaunikliai iki 72 val. ir kiaušinių embrionai. Visi atvejai, išskyrus skerdimą	Didžiausias numatomos partijos dydis. Atstumas tarp menčių ir sukimosi greitis Priemonės perkrovai išvengti.	2 punktas.

▼ B

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai (šio priedo II skyrius)
5	Stuburo slankstelių dislokacija	Sprando ištempimas ir nusukimas, atliekamas rankomis ar mechaninėmis priemonėmis ir sukeliantis smegenų išemiją.	Naminiai paukščiai, kurių gyvasis svoris yra ne didesnis nei 5 kg. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Netaikytina.	3 punktas.
6	Trenkiamasis smūgis į galvą	Tvirtas ir tikslus smūgis į galvą, sukeliantis stiprų smegenų pažeidimą.	Paršeliai, ėriukai, ožkiukai, triušiai, kiškiai, kailiniai gyvūnai ir naminiai paukščiai, kurių gyvasis svoris yra ne didesnis nei 5 kg. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Smūgio jėga ir vieta.	3 punktas.

2 lentelė. Svaiginimo elektros srove metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Tik į galvą nukreiptas svaiginimas elektros srove	Smegenų veikimas elektros srove, kai elektroencefalogramoje (EEG) registruojama generalizuota epilepsija. Paprastojo apsvaiginimo metodas.	Visos rūšys. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas. Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nuždymo. Įrangos kalibravimo dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą. Elektrodų padėtis ir kontaktinio paviršiaus plotas.	4 punktas.
2	Svaiginimas, elektros srove veikiant gyvūno kūną	Kūno veikimas elektros srove, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija ir fibriliacija arba širdies sustojimas.	Visos rūšys Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas.	5 punktas.

▼B

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
		Paprastojo apsvaiginimo metodas skerdžiant.		Įrangos kalibravimo dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą. Elektrodų padėtis ir kontaktinio paviršiaus plotas. Paprastojo (-ųjū) apsvaiginimo (-ų) metodo (-ų) atveju ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo.	
3	Veikimas elektros srove vandens vonioje	Viso kūno veikimas elektros srove vandens vonioje, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija, taip pat kai gali būti registruojama fibriliacija arba širdies sustojimas. Paprastojo apsvaiginimo metodas, išskyrus tuo atveju, kai dažnis yra lygus 50 Hz arba mažesnis.	Naminiai paukščiai. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Įrangos kalibravimo dažnumas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą. Kuo mažesnis skausmas kabėjimo metu. Elektros srovės optimizavimas. Didžiausia kabėjimo trukmė iki panardinimo į vandens vonią. Mažiausias veikimo laikotarpis kiekvieno gyvūno atveju. Paukščių panardinimas iki sparnų pagrindo. Ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nuždymo, kai dažnis didesnis nei 50 Hz.	6 punktas.

▼M2

3 lentelė. Kontroliuojamos aplinkos metodai

▼B

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Didelės koncentracijos anglies dioksidas	Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau kaip 40 % anglies dioksido. Metodas gali būti naudojamas duobėse, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose. Paprastojo apsvaiginimo metodas, taikomas skerdžiant kiaules.	Kiaulės, kiaunės, šinšilos, naminiai paukščiai, išskyrus antis ir žąsis. Skerdimas – tik kiaulių atveju. Naminių paukščių, kiaunių, šinšilų, kiaulių atveju – kiti atvejai, išskyrus skerdimą.	Anglies dioksido koncentracija. Poveikio trukmė. Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo. Dujų kokybė. Dujų temperatūra.	7 punktas. 8 punktas.
2	Anglies dioksidas dviem etapais	Sąmonę turinčių gyvūnų nuoseklus veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau kaip 40 % anglies dioksido; gyvūnams praradus sąmonę, veikimas didesnės koncentracijos anglies dioksidu.	Naminiai paukščiai Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai	Anglies dioksido koncentracija. Poveikio trukmė. Dujų kokybė. Dujų temperatūra.	Netaikytina.
3	Anglies dioksido ir inertinių dujų mišinys	Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas anglies dioksido ir inertinių dujų mišiniu, kuriame yra ne daugiau kaip 40 % anglies dioksido, sukeliant deguonies stoką. Metodas gali būti naudojamas duobėse, maišuose, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose. Kiaulių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei veikimo dujų mišiniu, kuriame yra ne mažiau nei 30 % anglies dioksido, trukmė yra mažesnė nei 7 minutės.	Kiaulės ir naminiai paukščiai. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai.	Anglies dioksido koncentracija. Poveikio trukmė. Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo. Dujų kokybė. Dujų temperatūra. Deguonies koncentracija.	8 punktas.

▼ **B**

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
		Naminių paukščių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei veikimo dujų mišiniu, kuriame yra ne mažiau nei 30 % anglies dioksido, bendra trukmė yra trumpesnė nei 3 minutės.			
4	Inertinės dujos	Sąmonę turinčių gyvūnų tiesioginis arba laipsniškas veikimas inertinių dujų, pvz., argono ar azoto, mišiniu, sukeltiant deguonies stoką. Metodas gali būti naudojamas duobėse, maišuose, tuneliuose, konteineriuose arba iš anksto užsandarintuose pastatuose. Paprastojo apsvaiginimo metodas skerdžiant kiaules. Naminių paukščių atveju paprastojo apsvaiginimo metodas, jei deguonies stoka trunka mažiau nei 3 minutes.	Kiaulės ir naminiai paukščiai. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai.	Deguonies koncentracija. Poveikio trukmė. Dujų kokybė. Paprastojo apsvaiginimo metodo atveju – ilgiausias laikotarpis (s) nuo apsvaiginimo iki įsmeigimo/nužudymo. Dujų temperatūra.	8 punktas.
5	Anglies monoksidas (grynas šaltinis)	Sąmonę turinčių gyvūnų veikimas dujų mišiniu, kuriame yra daugiau nei 4 % anglies monoksido.	Kailiniai gyvūnai, naminiai paukščiai ir paršeliai. Kiti atvejai, išskyrus skerdimą.	Dujų kokybė. Anglies monoksido koncentracija. Poveikio trukmė. Dujų temperatūra.	9.1, 9.2 ir 9.3 punktai.
6	Anglies monoksido ir kitų dujų mišinys	Sąmonę turinčių gyvūnų veikimas anglies monoksido ir kitų toksinių dujų mišiniu, kuriame yra daugiau nei 1 % anglies monoksido.	Kailiniai gyvūnai, naminiai paukščiai ir paršeliai. Kiti atvejai, išskyrus skerdimą.	Anglies monoksido koncentracija. Poveikio trukmė. Dujų temperatūra. Variklio tiekiamų dujų filtravimas.	9 punktas.
7	Apsvaiginimas žemu atmosferos slėgiu	Sąmonę turinčių gyvūnų veikimas laipsniškai mažinant slėgį, deguonies kiekį sumažinant iki mažiau nei 5 %.	Mėsiniai viščiukai iki 4 kg gyvojo svorio. Skerdimas, naikinimas ir kiti atvejai.	Slėgio mažinimo tempas. Poveikio trukmė. Aplinkos temperatūra ir drėgnumas.	10.1–10.5 punktai.

▼ **M2**

4 lentelė. Kiti metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Naudojimo sąlygos	Pagrindiniai parametrai	Šio priedo II skyriuje nustatyti specialūs reikalavimai
1	Mirtina injekcija	Sąmonės ir jautrumo netekimas ir negrįžtama mirtis, sukelta veterinarinių vaistų injekcijos.	Visos rūšys. Kiti atvejai, išskyrus skerdimą	Injekcijos rūšis Patvirtintų vaistų naudojimas.	Netaikytina.

II SKYRIUS

Tam tikriems metodams taikomi specialūs reikalavimai

1. *Neskerbiamasis strypinis prietaisas*

Taikydami šį metodą ūkio subjektai siekia užtikrinti, kad kaukolė nebūtų sulaužyta.

Šis metodas taikomas tik mažesnio nei 10 kg gyvojo svorio atrajotojams.

2. *Maceravimas*

Šiuo metodu gyvūnai akimirksniu maceruojami ir iškart miršta. Aparate yra greitai besisukančios mechanškai valdomos žudymo mentės arba išsikišę polistirolo strypai. Aparato pajėgumas turi būti pakankamas siekiant užtikrinti, kad visi gyvūnai būtų nužudyti staigiai, netgi esant dideliame jų skaičiui.

3. *Stuburo slankstelių dislokacija ir trenkiamasis smūgis į galvą*

Šie metodai netaikomi kaip įprastiniai metodai; jie taikomi tik tuo atveju, jeigu nėra galimybės taikyti kitų svaiginimo metodų.

Šie metodai netaikomi skerdyklose, išskyrus tuo atveju, jei tai yra atsarginis apsvaiginimo metodas.

Asmeniui per dieną neleidžiama nužudyti daugiau nei septyniasdešimt gyvūnų rankomis atliekant slankstelių dislokaciją ar trenkiamuoju smūgiu į galvą.

Jeigu gyvūnų gyvasis svoris yra didesnis kaip trys kilogramai, neleidžiama rankomis atlikti slankstelių dislokacijos.

4. *Tik į galvą nukreiptas svaiginimas elektros srove*

4.1. Taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą, elektrodai uždedami taip, kad būtų veikiamos visos gyvūno galvos smegenys, ir pritaikomi atsižvelgiant į gyvūno dydį.

4.2. Taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą, naudojama mažiausio 1 lentelėje nurodyto stiprio elektros srovė.

1 lentelė. Mažiausias naudojamos srovės stipris taikant tik į galvą nukreipto svaiginimo elektros srove metodą

Gyvūnų kategorija	6 mėn. arba vyresni galvijai	Jaunesni nei 6 mėn. galvijai	Avys ir ožkos	Kiaulės	Viščiukai	Kalakutai
Mažiausias srovės stipris	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. *Svaiginimas elektros srove veikiant gyvūno kūną*

5.1. Avys, ožkos ir kiaulės:

mažiausias srovės stipris, kai svaiginama elektros srove veikiant gyvūno kūną – 1 A (avims ir ožkoms) ir 1,30 A (kiaulėms).

▼B

5.2. Lapės

Elektrodai įvedami į nasrus ir tiesiąją žarną; mažiausias elektros srovės stipris – 0,3 A, mažiausia įtampa – 110 V, srovė naudojama ne trumpiau kaip 3 sekundes.

5.3. Šinšilos

Elektrodai uždedami plote nuo ausų iki uodegos; mažiausias elektros srovės stipris – 0,57 A, srovė naudojama ne trumpiau kaip 60 s.

6. *Naminių paukščių svaiginimas elektros srove vandens vonioje*

6.1. Gyvūnai nekabinami, jei jie per maži būti svaiginami vandens vonioje arba jei kabinami jie gali patirti skausmą ar patirtas skausmas gali sustiprėti (pavyzdžiui, akivaizdžiai sužeistų gyvūnų atveju). Tokiais atvejais jie žudomi taikant kitus metodus.

6.2. Prieš pakabinant ir veikiant elektros srove gyvus paukščius, kabinimo priemonės sudrekinamos. Paukščiai kabinami už abiejų kojų.

6.3. 2 lentelėje nurodytų gyvūnų atveju taikant svaiginimo vandens vonioje metodą, naudojama toje lentelėje nurodyto mažiausio stiprio elektros srovė, ir gyvūnai ja veikiami ne trumpiau kaip keturias sekundes.

2 lentelė. Reikalavimai svaiginimo vandens vonioje įrangos elektros srovei

(vidutinės vertės vienam gyvūnui)

Dažnis (Hz)	Viščiukai	Kalakutai	Antys ir žąsys	Putpelės
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
Nuo 200 iki 400 Hz	150 mA	400 mA	Neleidžiama	Neleidžiama
Nuo 400 iki 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Neleidžiama	Neleidžiama

7. *Didelės koncentracijos anglies dioksidas*

Kiaulių, kiaunių ir šinšilų atveju naudojamas ne mažesnės kaip 80 % koncentracijos anglies dioksidas.

8. *Anglies dioksidas, inertinių dujų arba šių dujų mišinių naudojimas*

Į kamerą ar patalpą, kurioje bus svaiginami ar žudomi gyvūnai, jokiais aplinkybėmis neturi patekti dujos, galinčios nudeginti arba dirginti šalčiu ar drėgmės trūkumu.

9. *Anglies monoksidas (grynas šaltinis arba naudojamas kartu su kitomis dujomis)*

9.1. Gyvūnai visada vizualiai stebimi.

9.2. Jie įleidžiami po vieną ir užtikrinama, kad kitas gyvūnas būtų įleistas tik tada, kai anksčiau įleistasis neteko sąmonės arba nugaišo.

9.3. Gyvūnai turi likti kameroje tol, kol nugaiš.

9.4. Specialiai gyvūnų žudymo tikslui pritaikytais varikliais tiekiamos dujos gali būti naudojamos, jeigu už žudymą atsakingas asmuo iš anksto patikrino, ar:

- naudojamos dujos pakankamai atvėsintos;
- naudojamos dujos pakankamai perfiltruotos;
- naudojamose dujose nėra dirginančių medžiagų arba dujų.

Variklis yra išbandomas kiekvienais metais, prieš vykdant gyvūnų žudymą.

9.5. Gyvūnai neįleidžiami į kamerą, kol nepasiekama mažiausia anglies monoksido koncentracija.

▼ M210. *Apsvaiginimas žemu atmosferos slėgiu*

10.1. Pirmuoju etapu slėgio mažinimo tempas yra ne didesnis nei lygiavertis slėgio sumažinimui nuo 760 torų standartinio atmosferos slėgio jūros lygio aukštyje iki 250 torų ne mažiau kaip 50 sekundžių.

10.2. Antruoju etapu per tolesnes 210 sekundžių pasiekiamas 160 torų minimalus standartinis atmosferos slėgis jūros lygio aukštyje.

10.3. Slėgio kitimo laike kreivė priderinama taip, kad per ciklo trukmę visi paukščiai būtų apsvaiginti negrįžtamai.

10.4. Prieš kiekvieną naudojimą, bet ne rečiau kaip kartą per dieną patikrinamas kameros sandarumas ir sukalibruojami slėgmačiai.

10.5. Absoliutaus vakuuminio slėgio, poveikio trukmės, temperatūros ir drėgnumo informacija saugoma ne trumpiau kaip metus.

II PRIEDAS

SKERDYKLŲ IŠPLANAVIMAS, KONSTRUKCIJA IR ĮRANGA

(nurodyta 14 straipsnyje)

1. *Laikymo aptvaruose priemonės*

1.1. Vėdinimo sistemos projektuojamos, sumontuojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad būtų nuolat užtikrinta gyvūnų gerovė, atsižvelgiant į numatomas oro sąlygas.

1.2. Tuo atveju, jei būtina įrengti mechanines vėdinimo priemones, numatoma signalizacija ir atsarginės priemonės, skirtos naudoti įvykus avarijai.

1.3. Laikymo aptvaruose priemonės suprojektuojamos ir sumontuojamos taip, kad būtų iki minimumo sumažinta gyvūnų sužalojimo rizika ir galimybė, kad staiga kils triukšmas.

1.4. Laikymo aptvaruose priemonės suprojektuojamos ir sumontuojamos taip, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos gyvūnų apžiūrai. Užtikrinamas tinkamas stacionarus ar kilnojamas apšvietimas, kad gyvūnus būtų galima apžiūrėti bet kuriuo metu.

2. *Ne konteineriuose atvežtų gyvūnų laikymo aptvaruose sąlygos*

2.1. Aptvarai, koridoriai ir takai projektuojami ir sumontuojami taip, kad:

a) gyvūnai galėtų laisvai judėti reikiama kryptimi, vadovaudamiesi savo elgsenos ypatumais ir netrikdomi;

b) kiaulės ar avys galėtų eiti greta, išskyrus takus, kuriais gyvūnai varomi prie suvaržymo įrenginių.

2.2. Ant rampų ir tiltelių įrengiamos šoninės apsaugos priemonės, kad gyvūnai nenukristų.

2.3. Vandens tiekimo sistema aptvaruose projektuojama, sumontuojama ir techniškai prižiūrima taip, kad gyvūnai visada nesusižeisdami ar neribojant jų judesių galėtų gauti švaraus vandens.

2.4. Jei naudojamas laikinas aptvaras, jis sumontuojamas taip, kad jame būtų lygios grindys ir vientisos sienos tarp laikančiųjų aptvarų ir tako, kuriuo gyvūnai varomi į apsvaiginimo vietą, bei suprojektuotas taip, kad gyvūnai neįstrigtų ir nebūtų sutrypti.

2.5. Grindys klojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad būtų kuo mažesnė rizika, jog gyvūnai paslys, parkris ar susižeis kojas.

2.6. Jei skerdyklose yra aptvarai be natūralios pastogės arba paunksmės, pasirūpinama apsaugos nuo nepalankių oro sąlygų priemonėmis. Jei tokių apsaugos priemonių nėra, tokie aptvarai nenaudojami esant nepalankioms oro sąlygoms. Jei nėra natūralaus vandens šaltinio, įrengiamos girdyklos.

3. *Suvaržymo įranga ir priemonės*

3.1. Suvaržymo įranga ir priemonės projektuojami, sumontuojami ir techniškai prižiūrimi taip, kad:

a) svaiginimo ar žudymo metodas būtų taikomas optimaliai;

b) būtų išvengta gyvūnų sužalojimo ar sumušimo atvejų;

▼B

c) suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintūsi ir skleistų kuo mažiau garsų;

d) būtų kuo labiau sumažinta suvaržymo trukmė.

3.2. Galvijų suvaržymo priemonėse, naudojamose kartu su pneumatiniu srypininiu pistoletu, įrengiamas įtaisas, ribojantis gyvūno galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą.

4. Svaiginimo elektros srove įranga (išskyrus svaiginimo vandens voniose įrangą)

4.1. Svaiginimo elektros srove įrangoje įrengiamas įtaisas, rodantis ir registruojantis kiekvieno svaiginamo gyvūno pagrindinių elektros srovės parametrų duomenis. Įtaisas įrengiamas taip, kad būtų aiškiai matomas personalo darbuotojams ir aiškiai vizualiai bei garsu įspėtų, jei poveikio trukmė yra mažesnė nei nustatytoji. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.

4.2. Automatinė svaiginimo elektros srove įranga, veikianti kartu su suvaržymo įrenginiu, tiekia nuolatinę srovę.

5. Svaiginimo elektros srove vandens vonioje įranga

5.1. Pakabinimo linijos projektuojamos ir įrengiamos taip, kad nebūtų jokių kliūčių ant jų pakabintiems paukščiams ir jie būtų kuo mažiau trikdomi.

5.2. Pakabinimo linijos suprojektuojamos taip, kad ant jų pakabinti paukščiai kabotų nepraradę sąmonės ne ilgiau kaip vieną minutę. Tačiau antys, žąsys ir kalakutai neturi kaboti nepraradę sąmonės ilgiau kaip dvi minutes.

5.3. Visa pakabinimo linija iki patekimo į plikymo rezervuarą vietos turi būti lengvai pasiekama tuo atveju, jei gyvūnus prireiktų pašalinti nuo skerdimo linijos.

5.4. Metalinių pakabinimo pančių dydis ir forma turi atitikti skerdžiamų naminių paukščių kojų dydį, kad būtų užtikrintas patikimas sąlytis su elektros srove nesukeliant skausmo.

5.5. Svaiginimo elektros srove vandens voniose įrengiama nuožulni plokštuma su elektros izoliacija, kuria patenka gyvūnai ir kuri projektuojama bei techniškai prižiūrima taip, kad vanduo toje vietoje neišsilietų.

5.6. Vandens vonios suprojektuojamos taip, kad būtų galima lengvai reguliuoti paukščių panardinimo lygį.

5.7. Svaiginimo vandens vonios įrangoje elektrodai turi būti tiesiami išilgai viso vonios ilgio. Vandens vonia turi būti suprojektuota ir techniškai prižiūrima taip, kad virš vandens judantys pakabinimo pančiai nuolat liestųsi su įžemintu strypu.

5.8. Nuo pakabinimo vietos iki tos vietos, kurioje paukščiai patenka į svaiginimo elektros srove vonią, įrengiama paukščių krūtinę prilaikanti sistema, skirta jiems nuraminti.

5.9. Svaiginimo vandens voniose įranga turi būti pasiekama, kad būtų sudarytos sąlygos dėl avarijos ar linijos vėlavimo vandens vonioje likusių apsvaigintų paukščių kraujui nuleisti.

5.10. Svaiginimo elektros srove vandens vonioje įrangoje įrengiamas įtaisas, rodantis ir registruojantis pagrindinių naudojamų elektros srovės parametrų duomenis. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.

▼ B*6. Kiaulėms ir naminiams paukščiams skirta svaiginimo dujomis įranga*

6.1. Svaiginimo dujomis įrenginiai, įskaitant konvejerių juostas, suprojektuojami ir sumontuojami taip, kad:

- a) svaiginimo dujomis metodas būtų taikomas optimaliai;
- b) būtų išvengta gyvūnų sužalojimo ar sumušimo atvejų;
- c) suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintųsi ir skleistų kuo mažiau garsų.

6.2. Svaiginimo dujomis įrenginyje įmontuojami prietaisai, skirti nuolat matuoti, rodyti ir registruoti dujų koncentraciją ir poveikio laiką, aiškiai vizualiai ir garsu įspėjantys, jei dujų koncentracija taptų mažesnė nei nustatytoji. Prietaisas įrengiamas taip, kad būtų aiškiai matomas darbuotojams. Šie registracijos duomenys saugomi ne trumpiau kaip vienerius metus.

6.3. Svaiginimo dujomis įrenginys projektuojamas taip, kad net pasiekus didžiausią našumą, gyvūnų nereikėtų guldyti vieno ant kito.

▼ M2*7. Apsvaiginimas žemu atmosferos slėgiu*

7.1. Apsvaiginimo žemu atmosferos slėgiu įranga projektuojama ir konstruojama taip, kad būtų užtikrintas kameros vakuumas, dėl kurio būtų galima lėtai mažinti slėgį ir deguonies lygį, išlaikant minimalų slėgį.

7.2. Sistema turi būti įrengta taip, kad būtų nuolat matuojamas, rodomas ir registruojamas absoliutus vakuuminis slėgis, poveikio trukmė, temperatūra ir drėgnumas ir, jei slėgis nukryptų nuo reikalaujamo lygio, būtų pateikiamas aiškiai matomas ir girdimas perspėjimas. Darbuotojai įrenginį turi aiškiai matyti.

III PRIEDAS

SKERDYKLŲ EKSPLOATAVIMO TAISYKLĖS

(nurodyta 15 straipsnyje)

1. Gyvūnų atvežimas, pervežimas ir paruošimas

1.1. Siekiant nustatyti prioritetus, visų gyvūnų siuntų gerovės sąlygas atvežimo metu sistemingai vertina gyvūnų gerovės specialistas arba jam tiesiogiai pavaldus asmuo; visų pirma nustatomi ypatingų su gerove susijusių poreikių turintys gyvūnai ir sprendžiama, kokių priemonių reikia imtis.

1.2. Atvežti gyvūnai turi būti kuo greičiau iškrauti ir paskersti be nepagrįsto delsimo.

Jei atvežti žinduoliai, išskyrus triušius ir kiškius, iš karto nevežami į skerdimo vietą, jie turi būti suleidžiami į aptvarus.

Gyvūnai, kurie nepaskerdžiami per dvylika valandų nuo jų atvežimo, turi būti pašerti, o vėliau tinkamais laiko tarpais šeriami nedideliu pašarų kiekiu. Tokiais atvejais gyvūnams paklojama pakankamai pakratų ar lygiavertės medžiagos, užtikrinant tinkamo lygio patogias sąlygas atitinkamų gyvūnų atitinkamam skaičiui ir rūšiai. Ši medžiaga turi būti tokia, kad būtų užtikrintas veiksmingas nusausinimas arba tinkamas šlapimo ir išmatų sugėrimas.

1.3. Konteineriai, kuriuose atvežami gyvūnai, turi būti gerai prižiūrimi ir su jais turi būti elgiamasi atsargiai, ypač jei juose yra perforuotas arba lankstus dugnas, ir:

- a) jų negalima mėtyti, numesti ar apversti;
- b) jei yra galimybė, jie turi būti sukraunami ir iškraunami mechaniniu būdu, laikant horizontaliai.

Esant galimybei gyvūnai iškraunami atskirai.

1.4. Jei konteineriai kraunami vienas ant kito, imamasi būtinų atsargumo priemonių siekiant, kad:

- a) ant žemiau esančių gyvūnų patektų kuo mažiau šlapimo ir išmatų;
- b) būtų užtikrintas konteinerių stabilumas;
- c) nebūtų kliūčių vėdinimui.

1.5. Skerdžiant pirmenybė teikiama nenujunkytiems gyvūnams, žindančioms pieninių gyvulių patelėms, vežimo metu jauniklių susilaukusioms patelėms ar konteineriuose gimusiems jaunikliams. Jei tokios galimybės nėra, siekiant sumažinti tokių gyvūnų kančias, visų pirma imamasi šių priemonių:

- a) pieniniai gyvuliai melžiami ne rečiau kaip kas 12 valandų;
- b) sudaromos tinkamos sąlygos žindyti ir užtikrinama jauniklių gerovė, jei patelė jų susilaukė;
- c) jei jauniklių susilaukiama konteineriuose, jie pagirdomi.

1.6. Jei iškrauti žinduoliai, išskyrus triušius ir kiškius, iš karto nevežami į skerdimo vietą, jie turi būti nuolat aprūpinti geriamu vandeniu naudojant tinkamus įrenginius.

1.7. Turi būti užtikrintas pastovus gyvūnų, kurie bus apsvaiginami ir žudomi, įvedimas siekiant, kad juos paruošiantys darbuotojai skubiai nevarytų gyvūnų iš laikymo aptvarų.

▼B

1.8. Draudžiama:

- a) gyvūnus mušti ar spardyti;
- b) spausti ypač jautrias kūno vietas, sukelti gyvūnams skausmo ar kančių, kurių galima išvengti;
- c) kelti ar tempti gyvūnus laikant už galvos, ausų, ragų, kojų, uodegos ar vilną, arba elgtis su jais taip, kad būtų sukelta skausmo ar kančių;

Tačiau draudimas kelti gyvūnus juos laikant už kojų netaikomas naminių paukščių, triušių ir kiškių atveju;

- d) naudoti įrankius ar priemones aštriais galais;
- e) sukti, traiškyti ar laužyti gyvūnams uodegas arba griebti už akių.

1.9. Kuo labiau vengiama naudoti priemones, kuriomis sukeliama elektros šokas. Bet kuriuo atveju tokios priemonės gali būti naudojamos tik varyti suaugusius galvijus ir suaugusias kiaules, jei gyvūnai atsisako judėti ir tik tuo atveju, jei yra pakankamai erdvės jiems judėti į priekį. Elektros šokas turi trukti ne ilgiau kaip vieną sekundę, naudojamas tinkamais intervalais ir nukreipiamas tik į pasturgalio raumenis. Elektros šokas negali būti naudojamas kelis kartus, jei gyvūnas nereaguoja.

1.10. Gyvūnai nerišami už ragų, ataugų ar nosių žiedų ir nesurišamos jų kojos. Jei gyvūnus būtina surišti, naudojamos virvės, saitai ar kitos priemonės:

- a) yra pakankamai stiprūs, kad nenutrūktų;
- b) prireikus netrukdo gyvūnui atsigulti, ėsti ir lakti;
- c) jų konstrukcija yra užtikrinama, kad gyvūnas nepasismaugs ar nesusižeis ir kad jį būtų galima greitai išlaisvinti.

1.11. Negalintys eiti gyvūnai nevelkami į skerdimo vietą; jie nužudomi ten, kuri jie guli.

2. *Papildomos žinduolių (išskyrus triušių ir kiškių) laikymo aptvaruose taisyklės*

2.1. Kiekvienas gyvūnas turi turėti pakankamai erdvės atsistoti, atsigulti ir, išskyrus atskirai laikomus galvijus, apsisukti.

2.2. Gyvūnai saugiai laikomi aptvaruose, užtikrinant, kad jie nepabėgtų ir kad būtų apsaugoti nuo plėšrūnų.

2.3. Ant kiekvieno aptvaro aiškiai matomu ženklų nurodoma atvežimo data bei laikas ir, išskyrus atskirai laikomų galvijų atveju, didžiausias gyvūnų skaičius, kurį galima laikyti.

2.4. Kiekvieną skerdyklos darbo dieną pasirūpinama, kad prieš atvežant gyvūną, kuriam reikia ypatingos priežiūros, būtų paruoštas atitinkamas izoliuotas aptvaras, į kurį būtų galima nedelsiant patalpinti tokį gyvūną.

2.5. Aptvaruose laikomų gyvūnų būklę ir sveikatą nuolat tikrina gyvūnų gerovės specialistas arba atitinkamą kompetenciją turintis asmuo.

▼B*3. Gyvūnų kraujo nuleidimas*

3.1. Jeigu už gyvūnų apsvaiginimą, supančiojimą, pakėlimą ir kraujo nuleidimą atsakingas vienas asmuo, visas šias operacijas paeiliui jis turi atlikti su vienu gyvūnu ir tik po to imtis kito.

3.2. Taikant paprastojo apsvaiginimo metodą ar skerdžiant pagal 4 straipsnio 4 dalį, nuosekliai perpjauamos dvi miego arterijos ar kraujagyslės, iš kurių jos atsišakoja. Stimuliavimas elektros srove taikomas tik tuomet, kai įsitikinama, kad gyvūnas prarado sąmonę. Tolesnis apdorojimas ir plikymas vykdomi tik įsitikinus, kad nėra gyvūno gyvybės ženklų.

3.3. Paukščiai neskerdžiami automatinio kaklo perpjovimo įtaisu, išskyrus tuo atveju, jei patvirtinama, kad juo veiksmingai perpjautos abi kraujagyslės. Jei perpjovimo įtaisu kraujagyslės neperpjauamos, paukštis nedelsiant paskerdžiamas.

IV PRIEDAS

VEIKSMŲ IR KOMPETENCIJOS EGZAMINO REIKALAVIMŲ ATITIKTIES LENTELĖ

(nurodyta 21 straipsnyje)

7 straipsnio 2 dalyje nurodyti skerdimo veiksmai	Kompetencijos egzamino dalykai
Visi 7 straipsnio 2 dalies a–g punktuose nurodyti veiksmai.	Gyvūnų elgsena, gyvūnų kančios, sąmonės turėjimas ir jautrumas, gyvūnų stresas.
a) gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai.
b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;	Gamintojų instrukcijų, skirtų mechaniniam suvaržymui naudojamos suvaržymo įrangos tipui, išmanymas.
c) gyvūnų svaiginimas;	Praktiniai svaiginimo būdų aspektai ir gamintojų instrukcijų dėl naudojamos svaiginimo įrangos tipo išmanymas. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Pagrindinė svaiginimo ir (arba) žudymo įrangos techninė priežiūra ir valymas.
d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;	Svaiginimo veiksmingumo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai.
e) gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai. Apsvaiginimo veiksmingumo stebėseną.
f) gyvūnų kraujo nuleidimas;	Svaiginimo veiksmingumo ir gyvybės požymių nebuvimo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Tinkamas kraujo nuleidimo peilių naudojimas ir techninė priežiūra.
g) skerdimas pagal 4 straipsnio 4 dalį;	Tinkamas kraujo nuleidimo peilių naudojimas ir techninė priežiūra. Gyvybės požymių nebuvimo stebėseną.
Žudymo operacijos, išvardytos 7 straipsnio 3 punkte	Kompetencijos egzamino dalykai
kailinių gyvūnų žudymas.	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai. Praktiniai svaiginimo būdų aspektai ir gamintojų instrukcijų dėl svaiginimo įrangos išmanymas. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Apsvaiginimo veiksmingumo stebėseną ir mirties patvirtinimas. Pagrindinė svaiginimo ir (arba) žudymo įrangos techninė priežiūra ir valymas.